

LA FAMIGLIA

redt de traditie

Mode komt uit Parijs, behang uit Engeland en design uit Italië. Dat was altijd de mores. De crisis gooide roet in het eten. Dutch Design, maar ook een nieuwe generatie ambachtslieden haalden de Italiaanse designmerken in. Het tij lijkt gekeerd.

Tekst Renske Schriemer en Suzanne Dijkstra

H

et was weer een ouderwets feestje op de meubelbeurs van Milaan afgelopen april. Hier stalen vooral de Italiaanse merken de show. Hun flair en het zelfvertrouwen waren opvallend. Na jaren van ingehouden adem en voelbare (identiteits)crisis deed het Italiaanse design zijn imago weer eer aan. Zo maakte Kartell weer een statement met een grote stand in neonroze en -groen en het ontwerp verstopt in de 'hoofden' van de ontwerpers. Meridiani verleide met prachtige poedertinten, ronde vormen, koper en aabare materialen als velours. Moroso toonde zich onbetwist leider van het experiment en innovatie, vooral in de vernuftige manier van materiaalgebruik en bekleding. Flexform, maestro in zitmeubels wist zijn strakke en elegante lijn uit te breiden naar het totale interieur. In de stand van Zanotta waanden we ons in een jungle van planten en warme tinten. Nieuw ontwerp ging moeiteloos hand in hand met designklassiekers en zelfs een tafel uit 1936, de door Piero Bottoni bedachte Fenice voor Villa Muggia, is nu eindelijk in productie genomen door Zanotta. Lange rijen stonden voor de installatie die designdiva Patricia Urquiola maakte voor Cassina. Zij bouwde het Sonsbeek Paviljoen van Gerrit Rietveld na op de beursvloer, als decor voor de nieuwe collectie.

HARDWERKENDE VAKLIEDEN

Dat het designjaar traditiegetrouw zijn hoogtepunt beleeft in Italië voelt vanzelfsprekend. Eens per jaar komt de hele designwereld samen op dé ultieme verzamelplek: Milaan. Door de hele stad proeven journalisten, winkeleigenaren, ontwerpers, agenten en liefhebbers wat er leeft op designgebied. Italië en design zijn één. Zoals het behang uit Engeland rolt en de Franse catwalks de graadmeter zijn voor wat ons in de mode te wachten staat, zo geldt dat al sinds 'de fifties' voor meubels in Italië. In het na-oorlogse Europa was aan alles behoefte, ook aan meubels. Italië wist heel slim ontwerpers te koppelen aan de meubelindustrie. Italiaanse designmerken sloegen al snel de trom, ook internationaal. Anno nu is van die geschiedenis nog veel terug te zien. Wie tijdens een vakantie aan het Como-meer de tijd neemt voor een autorit, kijkt de ogen uit. Niet alleen vanwege het prachtige landschap, maar ook doordat deze regio het ambacht van meubelmaken nog altijd uitstraalt. In het pittoreske Noord-Italiaanse dorp Novedrate staat de imposante fabriek van B&B Italia te stralen. In Udine is het hoofdkwartier van Moroso te vinden. In deze stad zag ook het merk Gervasoni het levenslicht. In deze streek

**Nieuw ontwerp
ging moeiteloos
hand in hand met
designklassiekers**

Met de klok mee: De Italiaanse industrieel ontwerper Joe Colombo (1930-1971), Presentatie van Casamilano tijdens Salone del Mobile 2016, met dressoir Romeo van Castello Lagravinese. De Spaanse designer Patricia Urquiola, sinds vorig jaar art director van Cassina.

Linkerpagina: Bank Belt van Patricia Urquiola voor Moroso.

wonen van oudsher hardwerkende mensen die ingewijd raakten in het maken van kwaliteitsmeubels. Van mandenvlechter naar meubelmaker. Dat ultieme handwerk plus het aangeboren stijlgevoel van de Italianen bleken een gouden combinatie. Italiaans design is stevast perfect gemaakt, gedetailleerd en uitgevoerd in hoogwaardige materialen. Het lukte de Italianen beter dan de Noord-Europese modernisten om het gevoel van ambachtelijkheid en de schone kunsten door te laten schemeren in hun functionele en machinaal gemaakte meubels.

Toch hebben de Italianen het een tijd moeilijk gehad. Perfect gemaakte meubels en 'mooi design' raakten vanaf de jaren tachtig hun plek op het erepodium kwijt. Niet in de laatste plaats door de opkomst van een beweging in eigen land; de Memphis-groep wilde opschudden met kleur- en vormrijk design dat verleidt, vrolijk maakt en emoties oproept. Ook bij de Dutch Designers die in de jaren negentig naam maakten met hun conceptuele ideeën stond de functie niet voorop. En de afgelopen decennia zijn het 'The Makers' - een stroming zelfproducerende ontwerpers, die onder aanvoering van de Engelse designscene eenvoudige en handgemaakte meubels promoten - die de blik op kleinschalig ambacht richten. Het 'gelikte' Italiaanse design leek passé, zelfs een beetje blasé. Design was de

Het 'gelikte' Italiaanse design leek even passé

afgelopen jaren van alles, maar niet per se Italiaans. Of misschien zelfs liever even niet. Onder invloed van al die vernieuwende concurrenten werden de Italianen genoodzaakt zichzelf opnieuw uit te vinden. Waar lag hun kracht? Moesten ze dicht bij zichzelf blijven of innoveren?

CREATIVITEIT EN LEF

Grote merken zochten onder invloed van de crisis hun heil buiten de deur en verkochten hun ziel aan grote investeerders. Dat bleek geen goede zet. Inmiddels hebben ze een nieuwe modus gevonden en zijn deze spelers gerehabiliteerd. Dat ging niet zonder slag of stoot. Zo duwde het Nederlandse meubelmerk Moooi oud-gediende Poltrona Frau een paar jaar geleden van zijn troon door diens plek aan de beroemde Via Savona in te nemen voor hun jaarlijkse meubel-presentatie. Ook Cappellini kreeg het zwaar. Waar ze een rol van betekenis speelden door het ontwikkelen van Zona Tortona als hotspot van de Milanese meubelweek, nemen ze nu genoegen met een bescheiden plekje in een klein pand in de wijk Brera. Maar de Italianen hebben hun kracht om industriële productie te verplechten met een gevoel voor ambachtelijkheid niet verloren. Het lijkt erop dat de merken zich dat zelf ook weer realiseren, en de rug rechten. De meeste Italiaanse topmerken zijn bovendien van

Van boven naar beneden: De door Antonio Citterio voor B&B Italia ontworpen nieuwe bank Richard. B&B Italia oprichter Piero Ambrogio Busnelli, wiens zonen minstens zo hard aan de toekomst werken als hij altijd heeft gedaan. Zanotta heeft na 80 jaar de tafel Fenice van Piero Bottoni in productie genomen. Meridiani's fauteuil Cecile in marsalarood.

oudsher een familiebedrijf. En dat blijkt in hun voordeel. Adel verplicht, maar 'la famiglia' minstens zoveel. Patrizia Moroso zal het niet in haar hoofd halen de nalatenschap van haar ouders te verkwanselen. De zonen van Piero Ambrogio Busnelli werken minstens zo hard aan de toekomst van B&B Italia als hun vader altijd heeft gedaan en inmiddels loodst de derde generatie Gervasoni's hun meubelmerk door een nieuw tijdperk. Zelfs relatief jonge merken - zoals het in 1998 opgerichte Casamilano - teren op generaties lange familietradities in meubelontwerp. Toch zijn een paar handige handen, een sterke familieband en een gepassioneerd management niet voldoende om wereldspeler te zijn. Eén ingrediënt is onmisbaar: creativiteit. Italië is een vruchtbare geboortegrond voor talentvolle designers. De eerste generatie richtte zich op het verfijnen van de schone kunsten, om soepel over te gaan naar

industriële ontwerp. Het werk van ontwerpers als Giò Ponti, Ettore Sottsass en Joe Colombo staat in ons collectieve design-geheugen gegrift. En Italiaanse meubelproducenten toonden vanaf het begin visie en lef. Ze durfden beginnelingen een podium te geven. Ontwerpers als Antonio Citterio, Rodolfo Dordoni en Piero Lissoni kregen al op jonge leeftijd de kans om hun talent in te zetten voor grote, veelbelovende merken als B&B Italia, Cassina en Baxter. Samen groeiden ze op en samen groeiden ze uit tot wereldspelers, door van elkaar te leren. Veel Italiaanse designers verpanden hun hart aan meerdere merken, waardoor ze zich ontpoppen als designduizendpoten. Zo werkt Paola Navone voor Baxter, Gervasoni, Poliform, Poltrona Frau en Cappellini en is het werk van Antonio Citterio onder andere te koop bij Flexform, Kartell, Flos en B&B Italia. Toch heeft elk Italiaans merk zijn eigen signatuur. Daarin is de invloed van art directors van doorslaggevende betekenis. Zo bepaalt Patricia Urquiola de richting voor Cassina en houdt Vincent Van Duysen sinds kort de grote lijnen in de gaten voor Molteni&C. En zo blijven de Italiaanse merken wereldwijd een hoofdrol spelen in de wereld van het meubelontwerp. Ook de toekomst ziet er rooskleurig uit. Grappig genoeg komen nieuwe talenten niet uit Milaan of Noord-Italië. We reizen voortaan iets oostelijker, om in het idyllische Venetië terecht te komen. Hier staat een nieuwe generatie jonge designers te trappelen om de wereld te veroveren. De Venetiaanse designschool Università Iuav di Venezia geldt steeds meer als de Design Academy van Italië. Houd opkomende talenten als Luca Nichetto en Giorgia Zanellato en Daniele Bortotto in de gaten. Viva Italia!

De blinkende tafel Boboli van Rodolfo Dordoni voor Cassina. **Rechtsboven:** Paola Navone ontwerpt onder andere voor Baxter, Poliform, Poltrona Frau en Cappellini. **Rechtsonder:** Ontwerptalent Luca Nichetto.

